

HAWAII · PUKA-LA · HOLOMUA

— "Ua Mau ke 'Ea o ka Aina' i ka Po'ono." —

BUKE I.

HONOLULU, APERILA 17, 1894.

HELU 50.

KA NUPEPA PUKA-LA

HAWAII · HOLOMUA

Hoopuka mau ia mai ka Poakahi a ka Poalima, o kela me keia Mahina e ka Hui Hoolaha Nupepa Hawaii Holomua.

Uku Pepa, he Kanalima keneta o ka Mahina. No ke kope hookahi he 5 keneta.

E loa no ka pepa mai keena aku a ma ka lima o na Luna.

Aole he pepa e hoounaia mai ke Keena aku no na kuaaina, aia wale no a uku mua mai.

E hoouna mai i na Mea Hou, na Kumumanao, Olelo Hoolaha na Kanikau a me na Mele Inoa ia

THOMAS P. SPENCER,

ka Lunahooponopono o ka Pepa.

Aole loa e pai ia kekahi Olelo Hoolaha, Kanikau a Mele Inoa paha ke ole e hookaa mua ia ka uku. Aole no hoi e hoouna ia kekahi nupepa ma ka owili pakuhi, aia wale no a hookaa e ia ka uku mamua.

O na Kanoha Nupepa a me na Hookaa Dala ana, e loa aku no na Bila Hookaa mai ke Keena pololei aku a i na Luna, a i ole e hoouna pololei ia aku paha i na poe lawe pepa, ma ka hoouna mua ana mai i ke ola o ka Nupepa ia

ABRAHAM FERNANDEZ,

ka Luna Nui o ka Pepa.

Olelo Kahea!

Owan o ka mea nona ka inoa malalo iho nei, ke kahea nei au i ka poe a pu e makemake au e hookomo mai i ka lakou mau wahii hunauna iloko o

ka "Hui Hookuonoono

Lahui Hawaii,"

Ua makaukau au e lawe mai i ka huina mai ka HOOKAHI DALA aku A PII AKU ILUNA, no ka pono a me ka pomsikai o na kanaka Hawaii wale no. E loa no au ma ke Keena o ka nupepa

Alanui Moi, mai ka hora 9 A. M. a hiki i ka hora 4 P. M.

E olaolu e hoomanao mai i ka uku o ka Buke Hoomanao Hoaku, he 25 KENETA no ka BUKE hookahi.

ABRAHAM FERNANDEZ, Kahu

No ka Hui Hookuonoono Lahui Hawaii. janj3-tf

KUUPAU I KE ALOHA AINA.

(Leo Mele "Sweet By-and-By.")

E ala e na kupa o ka aina, Mai Hawaii Nui a Kauai o Manoa; E kupa ma ke aloha i ka aina, I mau ai ko kakou Aupuni.

Hui:

Hawaii Kuokoa,
Hawaii Marching On, e mau oe;
Welo mau kou hae nani.
Ma na kapaki o ka Pak pika.

E uleu e na keiki o ka aina,
Mai Laeahi a ka Lae o Kaena;
E onipaa ma ke aloha o ka aina,
I mau ai ko kakou Kuokoa.

Kopeia mai a mele ia e na keiki o ka puahi anela o ke Keena o ka HAWAII HOLOMUA.

Na Mea Pohihihi o
ke Kulanakauhale
o Ladana, ke

Keikialii o Wale

— A I OLEIA, —

Miss Letitia Paulina

Ka Hoolina Moi o Eneluni, a me ke Kaikamahine Kau-Lio Hooli-ili o na Kula Luala Auano o Amezona.

KA HALE KALETONA.

O keia mau luhiehu o ka nani kilohana o ka home hana keaka a ka pauka nui wale o ke Keikialii o Wale ma ka Hale Kaledona, oia no ka hale kakela pohaku e hoohala ai oia i kona mau lealea a me na makemake o ke ola kino ma keia ao, a o ke kanaka malihini loa akahi no a ike i ka huina nui o keia mau lako i hoomakaukau mua ia a e waiho nei ma na kulana like ole, e hooia mai no oia me ka manso hoohewahewa ole o ke kanalua, aia he nui a lehulenu na poe mea kuleana o na waiwai iloko o keia hale, ma ke ano nui launa ole mai o na lako paahana e pili ana i ke ola kino i makaukau no ka lakou mau apana hana pakahi. Aka, e hoomohala ia ana kou manso e ka mea heluhelu, a puaa matie ae ia oe iho, he hookahi wale no kanaka nona keia hale oia ke Keikialii o Wale, a o kona home pono keia no kana mau hana lealea e hoohala ai i ka manawa o na poloa o ka hooilo, a o ka hale i kapata ma ka inoa lealea o ka paanaau no ka paani—ua kapa

ia aku ua hale la ma keia inoa o ka poina ole,—

"Ka Home Kilohoku o na Huapala e hoomakaleho ai i ka Hoku kau ahiahi ia Venusa—a o kahi hoi e wawala ai o na a-u,—hakhaki ai o na iwi—upepe ai o na pou-ihu—a e palahe lilihi loa ai o ka palu i na pahuna ihe laumeki a Hualiki i ke au o ka nihoiho su-balaka ka huila."

Maluna o kekahi papakaukau ma ke kahi hema o ua rumi eehiala o ka home kakela, e waiho ana kekahi holowaa loihi i pale ia kona mau keena no na lako hana keaka a pau e waiho ana iloko, a e hoike maopopo ma ana hoi i ka mea malihini ke ike pono iho ke kalena ana a kona mau maka, ua malama mai au nui ia keia mau lako hana no kekahi anaina pili i na mea ike o ke akamai, ke kaulana ma na hooko kaohu, a me ka wiwo ole o ka manao kupaa maluna o na kuhua kua weliweli i hooika ia.

E waiho pu ana ma ka aoao o ka papakaukau, kekahi pepa ihipa porogarama no ke kuhukahi mai i ka mea heluhelu i ka nui o na lako paahana i hoomakaukau ia no ka lakou mau hana pakahi. Aia iloko o na keena o ka lina ekahi, e waiho ana na iikarabu no ka hooikaika o ke kahua mokomoko, mai ka ili pulu aku o ka palupalu loa e like me ka lauoho o ka bebe ai waiu, a hiki i ka ili pulu ootea e kaonono pono ai na pukaihu o ke kanaka makau wale, me na laau newa a me na pauku hao oniu a Sulewana e hamare ai i ka pukaihu o ka hoa paio, a me na enemii no o na ano a pau e ku mai ana imua o ke alo o ke keikialii.

Ma na keena o ka lina elua, e waiho ana na pupanapana like ole o na ano a pau mai ke nui a ka lilihi, me na pu rafela ue malalo, na kaei-ili pauda me poka, na pahikaua pokole me loloa, a me na o-le puhii bona-paipu kaulana loa o Sekotia.

Ma na keena o ka lina ekolu, e waiho ana na lako pili i ke kau lio o ke kulana uhai holoholona o na waoakua o Amezona, e hoomaka ana mai na kaulawaha me na punuku-lia, na noho paniole makau nunui e pohole pono ai ka noho amana, a hiki aku i na kaula-ili hoohei o na ano a pau e haki pu ai ka wawae o kekahi o na bipi bihiu loa e noho ana ma na lalani kuahiwi o Wale.

Aole i pau.

LOKAHI KA MANAO O KO HILO MAU KINI.

Mr. Lunahooponopono;

Aloha oe:—

Ke hoike aku nei au ia oe, a hiki mai i keia la aole hookahi kanaka Hawaii iloko o keia apana o Hilo Akau nei i lawe i ka hooihiki e ka poe ana i ke aupuni p.g., a me he la, he ekolu a eha ana paha haole e lawe ana i ka hooihiki, aka, o ka hapantii o na haole, ua hooile lakou no ke kumu he lapuwale ka olelo hooihiki, a ua apono loa lakou i ko C. W. Akepoka manso kanawai he pololei.

Ua hauoli pu no hoi au i ka hoike aku ia oe, ua koi ia aku na makai o keia apana e lawe i ka hooihiki no ke kakoo ana i na p.g. i nehinei iho la no, e ko lakou poo, ma ke kanohu a ka makai nui o ka mokupuni, a ua pane aku lakou me ka wiwo ole imua o ko lakou poo, aole lako e lawe ana i ka hooihiki, a ua makaukau lakou no ka waiho aku i ka hana o ke aupuni, a me he la e tele ana ke poo o keia poe aloha aina oiaio. Ke huawi nei au i ko'u ikaika a pau ma ke ao ana i ko kuaa hoakanaka, aole loa e lawe i ka hooihiki; a ua aneane no paha e hiki ia'u ke hooia aku ia oe, pomaikai ka loa o umi haole e lawe ana i ka hooihiki, koe ka ohana o Horner ma Kukaiau, ilaila paha e piha ai ka umi o na haole. No na poe haole o ka hui o Laupahoehoe nei a me Honohinu, he lokahi lakou ma ka hooile, oia, ua lohe pono au i ko lakou manao.

No'u iho, a me he la, ua pau me a'u na kanaka i ka mahalo ana i na kumuhana hooikaika a ka nupepa "Holomua" e pili ana i keia halawai i malama fa ai ma ke ahiahi o ka Poakahi, Aperila 9 iho nei. Nou ka makou mahalo kiakie, no kau mau hooikaika pauhaole no ka pono oiaio o ko kakou aina hanau.

Me ka mahalo,

Hiro.

LIO HELEHEWA

Ua loa ia'u i ka POAONO nei, ma Manoa, he lio hele hewa me na pono no a pu maluna ona, a nona keia mau hoailona:

Lio kane elele, hao kuni ano e, elua kapuai wawae keokeo mshope, a he keokeo loihi ma ka lae.

O ka mea nona keia lio, e kipa mai oia ma ka halepa'i o ka HOLOMUA, a e loa no au malaila.

E uku ana ka mea nona ka lio i na lilo o keia hoolaha, a me ka 'uhi o ko'u malama ana.

SAM. K. ANANA.

Manoa Apr 16, 1894.

apr16-tf

IKO MAKOU POE HELEHELE

Mansuli o ka lona pinepine mai o na olelo hoohelewa mai ko makou mau poe lawe nupepa mai, e nili ana i ka lawe pololei ole o kekahi poe lona i na nupepa, ke kau leo aku nei makou i ko lakou lokomai-kai e hoike koke mai i lona ia makou, e hooponopono koke ia no ia hemahema.

O ka uku nupepa, e hookaa koke ia mai ia, oia, he 50 keneta wale no ka uku mahina, a he sahanu oluolu loa ia no kekahi mea e uku ai i keia manawa.

O ka poe e hookaa ole mai ana i ka uku pepa i keia pule, e paa ana makou i ka lakou pepa.

Na Rula o ka Nupepa Puka La.

No ka hookaa mua ana oia keia malalo iho:

Kope hookahi	5 Keneta
Hookahi Mahina	50 "
Hookaa i ka pau ana o ka mahina	75 "

Nupepa Puka Pule.

No ka hookaa mua ana oia keia malalo iho:

Kope hookahi	10 Keneta
Ekolu Mahina	50 "
Eono Mahina	\$1.00
Hookahi Makahiki	2.00

No ka uku ana mahope o ka mahina oia keia:

Ekolu Mahina	75 Keneta
Eono Mahina	\$1.25
Hookahi Makahiki	2.50

ABRAHAM FERNANDEZ,
Luna Nui.

Ka Nupepa

HAWAII HOLOMUA

ABRAHAM FERNANDEZ

Luna Nui.

THOS. P. SPENCER,

Lunahooponopono.

Honolulu, Aperila 17, 1894.

Waihoia aku i ke Komisina Amerika.

I ke kakahiaka Poalima, Aperila 13, ua kipa aku na Komite o ka halawai makaainana nui i kohoia o ke ahiahi Poakahi, Aperila 9, e ike i ke Komisina Amerika Wilisi me ka olelo hoohele, na Mr. J. L. Kaulukou, ka Peresidena o ua halawai la i hui aku ka huaolelo ma ka aoao o ka lahui Hawaii, a i kokua ia aku hoi e ke Kakauolelo L. J. Levey. Ua hookipaia aku laua e ke Komisina me ke ohaoha a me ka manao ohoia, a ua haawi mai oia i kana olelo hoopaa, no kona makaala i ka hoohele aku i ka olelo hoohele i ka manawa mua loa e loa ana iaia i kona Aupuni, a ua panai pu ia aku hoi kana mau olelo me ka mahalo a ke Komite ma ia hui launa ana.

O ka makou e lana nei o ka manao, e hooko io aku ke Komisina ia olelo hoohele ma ka aoao o ka lahui Hawaii, ma ka

hoohele pololei i ke Aupuni Amerika ma Wasinetona, me kona hoike pu aku i na hana poholalo o ke kulana haahaa o ke kakauha a na pi gi e onou poo nei i ka lakou kanawai koho balota o ka li-kanaka a me ka hoohele maoli ana i ka pono ikaika kivila ma ka aoao o ka lahui Hawaii imua o ka pahu balota.

Na Moho Holo Elele a na Pe-Gana.

O na moho holo balota elele a ka poai hoopilinea-eat-suga o ke aupuni pi gi, no ke koho elele hana kumu(niu)kanawai e like me ko lakou makemake iho, a e kulike ai hoi o ke kii laau o "Lualii" i ko lakou mau helehelena pono, ua hoopuka ia ae nei ia e ka nupepa pi gi "Avalataisa" o keia kakahiaka, a eia ko lakou mau inoa:

OAHU—T J King, C L Carter, A G M Robertson, L C Ables, A Kunuiakea, J Kidwell, W Henry.

MAUI—H P Baldwin, W Y Horner, J K Iosepa, J W Kalua.

KAUAI—W H Rice, G N Wilcox, A S Wilcox.

HAWAII—J Kauhane, H L Holstein, F S Lyman, J W Horner, W J Wright.

Ma keia papaihoa e ike maopopo iho ai ka lehulehu, o na kaikuaana no keia o ka auna manu hulu like o ka hoohele aina, i kakoo ia aku me na kaikaina, na kaikoeke, na punalua, na kahunapule o ka aoao Nihilisi a me ka pe-gana, ua unu ia ae nei lakou o na liwa me na wawae, a o lakou iho la na elele e puhu nei, na lakou e hana ke kanawai o Hawaii lahui a me Hawaii aina. Hele pela ka manao puuwai elele a Satana!

He hana hiki loa ia kakou ke ike aku me ka moakaka; ke nahu nei ke aupuni pi gi i kona alelo a ai i ka lepo, ma ka hoohele o Lunakanawai Robertson no ka ahaelele, ka mea a na mikanele i uwe hamama ai mamua a kukala me ka leo nui—"Aole kupono i na luna aupuni ke holo balota, oia e noho ana maluna o ka oibana." A heaha iho la ke koho o ia mau olelo i ko keia wa e nee nei? No ke ano e anei o ka mana hoohele o ke aupuni iloko o ko lakou lima? Oia no, a he mea kanalua ole ia kela. Aole oia wale, o na elele e holo nei no ka hanohano o ka ahaelele, aole lakou mai loko pono mai o ka lahui Hawaii a me kona mau ahahui, koe nae kela mau kanaka Hawaii naaukake debolo o ka hoomana kalawina apokaka nui wale, i hoopihia ia

ko lakou mau puuwai me ke aloha ole i ko lakou aina ma-kuahine a kekahi kanaka e haahao ai no kona mau pono a me na kuleana ma ka hanau—"O Hawaii ko'u home, a maluna o kona lepo ko'u mau iwi e waiho ai iloko o ka mahia a me ka maluhia."

O ka makou e kauleo aku nei i ko makou lahui aloha o ke koko Hawaii hookahi, e ahonui kakou a e kupaa maluna o ka pono, a na ka lokomai-kai o na Lani e hoopakele ia kakou a pau no ka hopena o ka ninau e ku nei no ka pono o Hawaii mau loa.

O Kaua pu Ilaila.

Ua hoopaa ia mai makou e ka Lunahooponopono o ka makamaka "Ka Leo" o keia kakahiaka, me na huaolelo maele o ke aloha pilipaa ia kakou, ko kakou home, a me ka hiki ia kakou ke hoomau aku i ka noho'na kuokoa o ua home aina la o Hawaii malalo o kona Poo o ka Lahui, e lilo ai i makuahine no ka kakou mau keiki ma keia hope aku, a aole hoi oia wale, aka, no ko kakou lahui aloha e ulupa ia nei e ka poai o na hana hapuku a me na hana poholalo.

He oiaio, ua hoao ia mai no makou a ua kono ia mai me ka ikaika, aka, o kela aloha hemo ole e lilo pio aku i kii paani keaka na kekahi poai, aole loa e kumakaia ia Hawaii, a me ko makou mau hoa kanaka o ke kulana lahui like. O makou pu kekahi me oe e "Ka Leo" e kupaa ma ia kumuhana lahui—"he Hawaii oe, a he Hawaii makou—Hawaii a mau loa."

He Pane Naauao.

NA KEKAHI KANAKA PAELE O AMERIKA NO KA NINAU O HAWAII.

Maloko o ka nupepa "The Sentinel" o Wasinetona, Mar. 24 aku nei, i ike iho ai makou i ka manao o Frederick Douglass, kekahi kanaka paele naauao loa o Amerika, no ka mea e pili ana i ke kulana aupuni o Hawaii nei. Ua hoike ae oia ma ke ano nui penei:

"Ma ko'u manao, ina i ulu ole mai na hana hookahuli aupuni i apono ole ia e ko kakou poe kanaka [Amerika] eia no ka Moiwahine Liliuokalani maluna o kona nohoalii i keia la. O na moolelo e lauahea nei, he mau moolelo wale no ia e hapala wale ana i ko ka Moiwahine inoa maikai. He wahi hana apuhi kahiko loa no keia, ua moe mai keia ano hana mai

ka wa mai o Kalepa a me Iosua i ike ai i ra hua waina monona o Kanaana. O kakou na Iudaio o keia mau la e nee nei, a i ko kakou wa e makemake ai i na aina o kekahi lahui e ae, e olelo ana kakou, he poe kanaka ino me ka lapuwale lakou, a ua kupono ole lakou ke ola. O ko kakou ano i keia wa, ke hana hou nei kakou i ka hana a kakou i hana aku ai ia Mekiko ma ka mea e pili ana ia Texas. Noho ko kakou poe kanaka ma Texas malalo o ka hoohele ana e malama lakou i na kanawai o Mekiko, eia nae i ko lakou wa i ike ai ua loa ia lakou ka ikaika, o ko lakou kipi no ia a kukulu ae la i aupuni no lakou iho, a o ka hope ua hoohele ia mai la me Amerika Huiipua nei. Malia paha ua kuhihewa iki o Peresidena Kalivilana ma kekahi mau mea e pili ana i ka moolelo, eia nae ua loa iaia ka mahalo kiekie ia no ke kulana hana ana i hoike ae ai. He kanaka Repubalika au, aka, aole nae au he "Kana-naka Repubalika no ka pono a no ka hewa."

HALAWAI A KA AHAHUI ALOHA AINA O KULA, MAUI.

Pulehu, Aperila 8, 1894.

Ma keia la, ua skoakoa ae la he heluna nui o na makaainana aloha aina oiaio ma Pulehu, Kula, Maui, me na manao aloha i ko lakou Moi, a me ka lahui, no ka pulama ana i ko lakou mau pono a kua aku hoi i na hana a ke aupuni pi gi e hookikina nei i na kanaka e hoohele kua i ke Aupuni Moi, a eia na mea i hoohele ma ia halawai:

MOOLELO O KA HALAWAI.

Hoomaka ia na hana me ka hi-meni a me ka pule a Pohokani. A ma ke noi, ua kohoia o L. Napela, i lunahoomalu, a o E. H. Kekapai, i kakauolelo.

Ma ke noi a ka lunahoomalu, ua ku mai o Hon. J. Kamakele, a ho-ike mai i ka hana a ka halawai i makemakeia e noho a noonoo, a eia na mea i hoohele:

1.—E kupaa na kanaka aloha aina a pau, aole e hele a kakau i ko lakou mau inoa no ka hoohele ana e kakoo i ke aupuni P. G. a e kua i ke Aupuni Moi.

2.—Mai olelo ino i ka poe hoohele aina, aka, e noho malie a e malama i ka maluhia.

3.—E kupaa na kanaka aloha aina a pau no ka pono o ke Aupuni Kumukanawai, no ka pono o ka Moiwahine Liliuokalani a me kona Lahui.

Ma ke noi a Hon. J. Kamakele, ua aponoia e hoolahaia ka moolelo o keia halawai ma ka Nupepa HAWAII HOLOMUA.

Hoopanee ka halawai, a noho hou i kahi wa e kahea hou ia ai.

[E. H. KEKAPAI,

Kakauolelo o ka Hui Aloha Aina o Kula, Maui.

E lawe i ka HOLOMUA, i ike i na mea hou kuloko a me kuwaho.

Papa Ielu Mahina.

APERILA, 1894.

Su	M	T	W	T	F	S	Mahina hou
							Apr 5
1	2	3	4	5	6	7	Hapaha maua " 12
8	9	10	11	12	13	14	Mahina paha " 19
15	16	17	18	19	20	21	Hapaha hope " 27
22	23	24	25	26	27	28	
29	30						

Nuhou Kuloko.

Kakahiaka nui wale ke Kinau.

He halawai makasinana kai malamaia ma Ewa.

Ua ike pili aupuni Pe Gana ae o Adimarala Waka i keia la.

He 1028 ka poe i loa ka mana koho no ka hana kumu niu.

Inehinei, o ke Kumukula o Waimanalo ka hohuina no na P.G.

O Monete Kariso ka hoonanea imi dala o ka Hale Mele o keia ahiahi.

Aia i ka mahiko o Ewa ka Mahina Malamalama, i ke ahiahi o ka la apopo.

Ma nehinei i pani ia ai ka puka iho o ka haawi ana i ka Mana Koho i ka poe noi.

Ua nanahua ae ka wawae o kekahi wahine e ka ilio ma Alanui Moi i ka la kapule.

Ua hana he lio no ke kaa hapanui i ka la kapule nei, a hai ka wawae i na huila.

Aia o Adimarala Iwini ma ka Hotele Hawaii i keia wa, a e huli hoi aku ana ma ka Aureteralia.

Ua pae masalahi aku o Keo Kaka ma i Kapalakiko, a e kau loa aku ana kana huakai no Wasinetona.

O ke Aliimoku nui o ka mokuahi Kina, e ala-ke ae ana oia ma ke Kulanakauhale o Sidane, ma ke ano he kapena.

Ua hoike mai o Mr. Oni ia makou, ua oki ia aku ke Kaula mai ka hoomana kinai hoomanama aku; mamuli o ka lokahi o ka poe makee i ka hoomana.

Ina iho kahi Kakina a hosa mai ma ka Auseteralia o ka Poaono aenei, oia a me kana Hiiaka, me he la i pelokua hou mai nei no ka lakou mau hana muhee lapuwale.

O ke kumupaio e malamaia ana ma Ema Hale ma keia po Poalua, Aperila 17, oia keia: "Ua oi aku a nei ka pomaikai o ke kanaka he hoolilo iaia i hoahanau no ka ekalesia o Iesu kristo, aole paha?" Luna-hoomala, Iosia K. Laioha. Na Puka, Robert Makahalupa ma ka ae; Jno. L. Ree ma ka hoole.

Ke haawi sku nei ka Lunahoonoponono o ka HOLOMUA i ke aloha, ma ka wehe ana ae i kona papale kapu kuhoe, a kuuou sku me ka haahaa, no ko ka "Leo" panee ana mai i na hoomaikai, a ke pakui pu aku nei na sela i ka lakou mau huro i na Lii moku a me na luina o ka Leo,—me ke noi aku e kapae loa ae i na mea i hala, oia hookahi no a kakou mea nui o

"Ke Lii wale no ka kakou makemake,
"O ka luh i ka kakou e ka Lahui,
"O ka kakou lealea no ia
"Ua i—ke—o—e."

O Kapena Nelesona o ka Adamu mamua, aia oia ma Mokupuni Lio Wahine e hoomaha la.

He mea pono ia oukou e ka poe i hele ilalo o na pali hauliuli o Koolau, e hoopau i ka oukou mau hana apiki, e like ne keia.

Nani wale Kaneohe e waiho nei Me ke kumu Latana hoeha ihi He owe ka'u i lohe aku ai Ka alawa ana iho ua puka ia Ke a-u hele ala kahi popoki Me kahi koena i—ni hakina O ka'u noi i haloi lihi iho Kahi koena lole ai hakina Hea aku no au anapau oe No you ene mi nei ke aloha

Ua hikilele loa o P.G. ma i ka lele ana mai o na koa luina a me marine, mai ke Kamepioua mai, inehinei, me ka lohe mau ole i, me ka lako pono i na mea kuuu, ua maki ae lakou ma Alanui Kulepa, a ua kaaloae hoi mamua o ke alanui Rikekka, ma ka waha o na pukuniani o ka Halealii, a hoolulu iho la ma kahi o ke Kubina Beritania. I ka wa a keia poe i lele mai ai, ua puiwa loa ia na mamua ka poe kipu; me ka ninau nui ae: "Heaha keia o kakou?" A i keia kakahiaka i kukala mai ai ka Adayataisa: "Ua lele mai lakou no ka lawepio i ke kulanakauhale me ka lakou mau mea hoolole kino wailua." Hu ka aka ia lakou ma.

MAI KA UA LOKU O HANALEI.

Ka mau no o Hanalei—o ka houle no a ka ua, ka nei no a ke olai, ka olapa no a ka uwila, ke kahe no a ka wai, oia na la o ka Hooilo e nee ana, oia iho la no na wahi mea ika mau ia maanei; a aole ia, he mea ma i na kaimahine aloalo ku—ua o ke one pua rose, me na keiki o ka "On the Fence Company," a eia iho nae ka mea epa loa:

Aole paha ma na apana e ae o keia paeana, a aole no paha mai mua mai i ikela ai kekahi mau hana a ka Luna Maku Nui, e like me ko keia apana. A ina iho la pela ke aupuni e hoopiiha mau ai i kona mau oihana me ka poe hupo, alaila, e loa no i ke aupuni ma kona heluna kskoo, kekahi o na kanaka i like loa me ka poe hoopilimeani o ke aupuni pi gi

Eia ua mau hana nei, o ka hopu i ka poe lima muumu, ka maka helei no 20 a oi aku makahiki, ka waha nukee, a me na ano ma'i ma mau iwaena o keia lahui, a puka koke no ka olelo "You go to Molokai!" Aka, i ka hoes ana aku nei i ka halema'i o Kaliti, ua hookuu hou ia mai. He nani paha ia i ka manao o keia L. M. N. opu lokoiano, aka, i ko ka lehulehu ilihone, he mau hoopilikia o ka helu kiekie loa.

E ka lahui Hawaii, na ka haole a nei kakou e hoemi a e hoopilikia nei? Ke pane nei au,—Aole! Aka, na kakou no e hoopilikia nei ia kakou iho, no ka makemake nui i ka papaa berena, i kuai ia me ka waimaka o ka poe e hoopilikia ia nei, no ke kumu, aole i hoolohe i ke ke Akua, e lawelawe na lima i ka honua, i loa pono ai ke ola, aka, he lawe i na apana dala kipe o ke ano popopo loa.

O kekahi mea apiki loa nae i keia luna aupuni, ina e hana ana kekahi o na aialo o ua opu keemoa

nei i kekahi hewa karsina a hewa e ae paha, a ina e hele ia aku e hookiki, eia kana pane mai—Mahoep, a mahope, a mahope loa. A ina he mau hookuoi wale ia no o kekahi mea e ae a ua L. M. N. nei hoi i heihoi ole ai, a ua mo o loko, ua hikiwawe ka hoopuka i ka olelo— "Sue away! Go ahead." a o ka panaku la no ia; "o ka uku loio, o ka hoolilo bela, he ma'u ia."

Eia ka ninau, Aole a nei ka rula o ia poe o ka nieniele mau a maopopo, alaila, hapai i na bibia? Oia mau hana ana pela, e hiki mai auanei ka wa e ike mai ai na koi poho malua o ke aupuni, e hoopiihuna i keia lahui, ke alanui o ka banekarupa.

Me ka mabalo,
ALOHA AINA OIAIO.

Mai ka Awai mai.

Ia Rev. Lono ka haiofelo o Kuumakapili i ka po nei. Ohi ka lau o ka mamane i ka haiofelo a ka puu wai i pih i ka oiaio, sohe hookamani iloko ona. Ua pahola ia mai ka olelo inua o ke anaina me ka mikomiko maikai a onono ka puu ke moni aku. Ua hoi ia mai ke ano o ke aloha a kekahi poe e kamailo nei, he aloha aia, he aloha lahui, he aloha alii, he oiaio wahi ana, ua lawe ia ke aloha e kekahi i paku makia e uhi ana ia lakou iho mai ke nahu ana a ni makika o ka po, pela hoi ke aloha i kekahi poe iwe ai i paku no lakou e hoikeike mai ana i ko lahui he aloha oiaio, aka, nia iloko o ko lakou naau ka mea ino a na moonihoawa, pela na Kahunapule a me na Kristiano, ua lawelike lakou i keia mea o ke aloha i paku no lakou e hoikeike mai ai i ke akea, aka sohe oiaio iloko o ko lakou naau; wahi a Isia, o ko lakou lehelehe kai hookokoke aku iaia, a o ko lakou naau he mamua loa mai ke Akua mai. Wahi a kekahi i pane ae ai mahope iho o ka hookuu ana o ke anaina, kuono loa o Lono i Kahu Ekalesia no Kuumakapili, ke ae mai ka Haku. Kookua i kela manao, wahi a kekahi, nana aku ia mau.

MAKAIKAI

O kela kanaka eleele lauoho Iiikini i kapaia ka inoa Kaleikau no Waihee nei: ua hamama ae la kona waha nau paka. "Ua ae ka Moi wahine e uku hoomauia oia i \$25,000 no ka makahiki." Ohiohi no ka waha o ka memo a ka Honokohau—upehu—pehu—wawae ulala o Kananapali.

Kawaihueokapuna,
Waihee, Maui

OLELO HOOLAHA.

Eike auanei na kanaka a pau, Pukiki Pake, haole, kanaka, o kela ano a me keia ano lahui, aole e kii i na mea a pau o luna o kuu aina, ma Puulau-uka, ka aina i hookuleana e kuu kaikuahine Mrs. Kameeni, i make; a owan o S. W. K. Kamohalii, ke papa loa nei au. A o ka poe e kua ana i keia, na lona he mana i keu luna John Nawai, a me kona mau hope, e hoopii ia lakou ma ke kanawai ma ko'u inoa.

S. W. K. KAMOHALII.
Kalili, Honolulu, Apr. 7, 1894.
apr 9-1m wky

OLELO HOOLAHA.

Eike auanei na kanaka a pau, o mana o na mea nona na inoa malalo iho, na hookouhono aku mau ia MONIKA w. o Kau, Mokupuni o Hawaii, i hope a i luna hooponopono no ko maua mau waiwai lewa ma Kau, Hawaii, he mana kona e hooponopono a e hoopii ma ke kanawai i na poe a pau e kua mai ana iaia.

No ka oiaio o kela, ke kau nei mau i ko maua mau inoa,
JOHN MAILOLO, Konehiki.
MAGARETA KIHA.
Kalaupapa, Molokai, Mar. 28, 1894.
apr 7-1 m wky

OLELO HOOLAHA.

Ke kanoha ia, aka nei na poe mea hoolohona e hele ana malua o ka aina iho o Kahala, Waihee, i hele ole mai i kala lona o ke aina i na malama elua i hela ne nei, e kii mai i ko lakou mau hoolohona hoolo o na la he uniuuamalama mai keia la aku, o ka mea kii ole rasi a haly keia man la, e hoiu no an ia mau hoolohona e hoopaa ma ka Pa Aupuni ua ke ano hele bewa.

Ma ke kanoha,
SAMUEL KAILI,
Luna Aina.
Kahala, Aperila 2, 1894.
apr 3-2 w

HOOLAHA

HALE HOOLIMALIMA A ME HOOKAHU KAA ELUA HUULA.

Hookahi Hale Hoolimalima ma Kapalama, ma uka ae o ke Kulu o Keonena, ma ke aluni e ike ana i ka Hale Pupule, na hookomoi i ka Waihuila, o ka poe apaa e makemake ana i kela Hale a me ke Kaa, e pono e uunai i ka mea nona ka inoa malalo iho nei, e hoolilo ia i ka mea e make make mai ana. He uku oiaio ia,
ARB. FERNANDEZ,
Ma ke Keena o ke Nupepa Holomua.

Hoiikeike Nui!

Makana Nani

Aiwaiwa!

Ma ka Halekuai Nui o

T.H. Davies & Co.

Kihi o na aluani Kahuana a me Moiwahine.

Ata ma keia Halekuai nui helu ekahi, na Makana Atwaiwa like o na ano a pau, eia na

Kii, Pahu Hookau,
Kae Lulu, Kaa Huila Balala,
Buke Kii Makana Karsimaka
na keiki, na Lako Buke,
a pela aku.

Na Kakini Silika, Lei Ai,
Hainaka Silika,

Hainaka Silika Kuwelo,
Paloie Silika, a pela aku

Na Pahu Kolo-ke, a me na mea a pau e pili ana ia ano paani.
oct 28

MAU AINA KUDALA.

Mamuli o ke kanoha a ka Aha ma o ka Lunakanawai Kiekie A. F. Jodd la, mamuli o ka hihia a WILLIAM WATSON et al kua ia David Watson, e kuai ia aku ana ma ke kudala akea ma ka Romi Kudala o Jas. F. Morgan, ma ka hora 12 awakea o ka POAONO, Aperila 28, 1894. Kela mau apana a pau e waho la ma Kanehe, Koolaupoko, Oahu, a penei na aina e kudala ia aku ana:

Apana 1.....	3.80 eka.
Apana 2.....	4.21 "
Apana 3.....	37.96 "
Apana 4.....	7.35 "
oia mau apana a pau he mau apana o ka aina i hoikeia na palena ma ka Palapala Nui He'u 174 ma ka inoa o Paul F. Manini.	
Apana 5.....	20 eka.
Apana 6.....	20 "
Apana 7.....	20 "
Apana 8.....	54.50 "
Apana 9.....	54.50 "

he mau apana hoi o kela apana aina i hoakaka ia na palena ma ka Palapala kuai a Kamehameha IV. i David Watson, i hania ma ka la 29 o Dekemaba, 1862, a kopeia ma ka Buke 16, soao 127 a me 128. He maikai na kuleana. Na ka mea kuai mai e ukuna Palapala.

No na mea i koe o ninau ia William C. Achi Loio, no ke Komisina, a i ole ia

S. M. KAAUKAI,
Komisina.
Honolulu, Feb. 23, 1894.

PONOGARAPA!

Dahuolelo hou Edisona

Aia ma kahi o]

VITOA & AKI--RVMH HOIKE

Kini o na alanni Hotele a me Betela.

E loa no i ka mea hoolohe ka hauoli palea oie i ka wa ona e lohe ai i na leo mele houhene lai o ke ano hou, oia na leo h'meni, na Bana, a me na himeni ohohia e ae o Hawaii nei.

E loa mau mai ana na leomele ma na mokuahi a pau.

ELIMA KENETA

ka uku hoolohe o ke mele hookahi a e kipa na ra makamaka o lohe pepeiao auanei. mar26 tf

HOOLAHA I NA POE MAKAIKAI,

NA POE AHAANA,

— A ME KA —

LEHULEHU HOLOOKOA,

KAA HALIHALI CHU o KAMIKA

Ma Alanui Moi.

Ma kekahi auao iho o ka

HALE KUAI BIPI O WALA MA.

O ka Kamika mau Kaa Halihali Ohua, oia ma ka holopono loa no na poe holokaa maloko o keia kalamakauhale, a ma laila no e hana ai na kaa holohala liili a auanei.

E kipa mau mai ma ko makou hane ka nei mauna o na hale e ae.

Motea'a Telefona, : : : 408 mar 22-3m dly

Goo Kim.

HALEKUAI O NA LAKO LOLE NANI.

Alanui Nuanuu.

Ea ma ko'u ha'ekani na lole, e humu ia ma ke keena Tela Lole me ka pilipono loa, mai ka \$14 a pu aku thua.

O na Papale Kane me Wahite, ke 50 keneta a pu aku thua.

E kipa mau e na makamaka mauna o ke kipa ana aku i kekahi hale e ae.

Mar20-tf

HOOLAHA I KA ONA LJO.

Ke hoolaha ia aku nei ma keia, e kii koke mai ka mea nona ka ho'i waiho mai ma ko'u halelio i ka la 7 o Maraki, 1894, kii o na alanui Kamika me Pauahi, Honolulu, he ho'okeoec me ka noho, hao kuni A, ma'u i malama a hanai iaia. Iua e hala na la he 15 mai keia la, sku, e kuni kudala ia aku ana ma kahi o J. F. Mogens, a ma ia kuni ana e noihoi ia mai ai ko'u mau hio hanai a me keia hoolaha ana.

Iua e kii mai ka mea nona keia la, e uku mai oia ma ke 50 keneta o ka ia no ka malama a hanai ana, a pela e hoihoi ia aku ai ka lio.

AH SONG.

Kihi Alanui Kamika me Pauahi apr4-2wd.

C. HOCKCHAW Hale Hana UwatiNani

Helu 405 Alanui Moi, ma kekahi rumi iho o ka Halepai, HOLOMUA.

E LOAA no ma ko'u hale hana UWATI, na uwati o na ano a pau, na pu, pahu-pila, daimana, na lako dala, maka auanei, a pela aku. Mar20-tf

J. Hopp & Co

KIHI O NA

Alanui Moi me Betela

HONOLULU,

— HALEKUAI —

RONO HALE NUI!

Ke kono ia aku nei na makamaka a me na hoaloha no ke kipa mai a me ka makaiikai ana i na Waiwai Nani no ka Hoolako ana i na Home me na Lako Hale Maikai o ke ano Hou Loa oia hoi na

PONO RUMI MOE, oka;

PAKAUKAU POEPOE,

PAHU UME, KOKI,

PAKAUKAU-UWAI-I-KA-LOA

MOE BEBE, a pela aku.

Loko Hele I-e me Ohe

I Hana Maiu ia me ka Noeau Loa.

NA BELA MOE ME ULUNA,

Oia hoi na Bela Uwea, Lauoho, Huluhipa, Mau-a a me Limu.

Uluna Hulu Koloa, a pela aku.

E hoao mau mai ia makou mauna o ka hele ana i kekahi hale okoa aku a e ike maka no onkou i ka ho'aha maoli no e na kumukuai maloko o keia Halekuai Lako Hale Nui. Naue toai.

KULA HULAHULA

E wehe ana o Dan. Lyons i papa kula huluhula haole no na Hawaii opioio me ou, i ka

AUWINA LA POAHA.

Aperila 12. hora 3, ma Ariona Hale, mahope iho o ka Hale Mele Hou.

He 25 keneta ka uku kuli o ka auawina no ka haumana. apr5-tfd.

AHUNG & Co.

HALE TELA LOLE NUI.

Alanui Nuanuu, ma kekahi auao mai o Kuni Em Hale, Honolulu.

E HIKI no ke loa na pau lo'e holopono loa ma ko'u hale mai ka 3.10 a pii aku thua. M-r03m

M. S. LEVY.

Helu 513 Robkana Block, alannu Hotele. (Ma kekahi rumi iho o Orlway & Porter)

KUUPAU NA WAIWAI LIKE OLE ME KE KOE OLE

NA LAKO LEDE, KANE ME KAMALII, Kamau, papale, etc.

E hoomaka ana ke kuai Hoopakika nui i ka POAKAHI, MAR. 19, a e hoomaua aku ana a hiki i Mer. 1.

HOOLAHA.

Ua haawi ia aku na kano'ia ia J. M. Silva o ka Halekuai Iapana o alanui Hotele, e kipi hoopau aku i na waiwai Iapana me ka hookoe ole, a malalo hoi o ke kumulilo. Nolaila, e kipi mai e na maka maka a ike maka no onkou iho. Mar22-tfd

C. T. AKANA.

TELA LOLE NOEAU.

Helu 324 Alanui Nuanuu

UA HIKI ke Hanai na Lole o na ano Kulana Maikai Loa a me ka Nani i oi aku i ko naan wahi e ae.

HE POKELA NA PAIKINI.

E kipa mau a e ike pono i ka iini a loko e kinikohu ai ka manao mauna o ka hele ana aku i na hale e ae. nov.25tf

Iwakani Shoten

(KEAPANI)

Alanui Hotele, ma kela auao mai o ke Kaa Ponihiu, na loa ma

HE MAU WAIWAI HOU

Mai Iapana mai, maluna mai o ka Mokuahi Oceanica, oia na

Lole Iapana Hou

— A ME NA —

Hainaka Silika

o na ano a pau, a e kuai ia aku ana hoi

MA KE KUMUKUAI HAA-HAA LOA.

febl 3m

Leta Akea.

E na makamaka mai Hawaii o Keawe a hiki aku i Kani o Mano, i loohia me na popilikia o ka MAI FIVA, a me kekahi mau ano ma'i e ae, e malii mai a hoolohe i ka'u mau hoakaka no ke palekana a me ka pomaiikai o ka loa hou ana o ke ola, mai na lawelawe lapsau ana a KAUKA C. T. AKANA ma ke alanui Nuanuu, helu 324, oia iho keia malalo nei:

No kekahi manawa lohi i ka hope ae nei, na loohia ia an me kekahi MAI FIVA ikaika loa, a nana i hoonawiliwili mai i ko'u kino e iho mau aku ana iloko o ke kulana hope loa o ke ke kanaka ola ana, a na hoao ia na mau lapsau o na ano apau, aole i loa he wahi oluolu iki, a nolaila, ma ke kono a kekahi hoaloha o'u e hoao ia KAUKA C. T. AKANA, na hookoo aku au malalo o kua lapsau ana, a iloke o keia la, e loa ia'u ka pomaiikai nui o ka hoomama ana o ko'u MAI FIVA, a me ka hauoli mau au e kaka'u ma nei keia palapala hoo'oi-ai-ai no KAUKA C. T. AKANA, a hoike akua aku imua o ka lehulehu, a na hiki loa iata ke lapsau a hoola i na poe i loohia i ka MAI FIVA me ka maalahi, a ke kono ia aku nei onkou e kipa ai oia ia, a e loa no ka pomaiikai nui no ko onkou mau ola kino, he ola maalahi me ke kino o ka lanakila. Owau no me ka oiaio, I. W. KAAHIKI. Paunui, Mar 3 1894. Mar. 17-12

Henry May & Co

Mea kuai Ti,

Hoomoo Kope,

Mea Ai, &c.

HELU 98 ALANUI PAPU, HONOLULU, Mea Ai Hou Maikai

o na ano a pau e loa mau mai ana ma na Mokuahi mai Kaleponi mai.

YEE CHAN,

— MEA KUAI O NA —

Lako Lole o na Ano a pau.

Na Hainaka Silika Pake me Iapana Na Pahu Lole Koa, Papale, Etc., Etc., Etc.

Na Lolewawae, mai ka \$1 a ka \$4. Papale kane, mamala, a pela aku, e kuai ia aku no malalo o ke kumukuai haaha loa me ka holopono, mamala o ke kahi

Helu 31 me 33 Alanui Nuanuu, Honolulu Pahu Leta 253. mar 16-tf.

HOOLAHA I KE AKEA

E na Hoaloha a me na Makamaka maikai, e oho ana ma na mokupuni o ko Hawaii Paeaina, mai na kane, wahine a me ua keiki i loohia i na hoopilihua a ka mai a me ka ehaeha i ko onkou kino. Ke kono ia aku oei onkou e hele mai ma ko'u keena ma ke alanui Kamika a me Hotele, helu 317. I ka poe i loa ia i na ano mai a pau ka eha o ke poo, hui ke kino, eha i ka umauma, a mai wahine, a me na ano mai e ae ia, pela no hoi me ka mai hook awale obana. Ua hiki loa ia'u ke lapsau i na ano mai a pau, a me ka hoomaemae pu ana i ke kino. Nolaila, e na hoaloha e hele mai imua o'u i hiki ai ia'u ke lapsau aku i ko onkou piikia. He oluolu ka auhau ma ka'u lawelawe ana, e ui a e ninau iho i ka poe i ka poe i kamaaina ia'u, na lakou i hai mai i ka oiaio, a e hele no hoo ma ko'u keena i pau ai ke kuhihewa, o ka ole ka lahe pepeiao, alaila e hele mai a pau loa i pau i ka kuhihewa no ia'u, L. Akina, Kauka Leong Keng Tong. E au, a e wiki e na hoi, mai kahi a mai ulolohi aku, o ka leo keia o ke ola, e kahes aku ana ia onkou e na maka moka maikai, o ka lohe ke ola, a o ke kuli ka make, e nana pono i na maka wa ke kibi mauka.

Owau no ka onkou kauwa me ka haaha DR. L. AKINA. Helu 40 me 317 kihi o na huina o Blanui Kamika me Hotele. ieb19 ly